

הבחנה במשכי הזמן על פי ההיסטוריון פרנאן ברודל (אסכולת האנל, דור שני)

דוגמה: הסיבות למהפכה צרפתית

כרטיס מידע למורים + מטלה לתלמידים

כרטיס מידע

קיימת הבחנה בין:

משך קצר: בעיקר **אירועים פוליטיים** על פני השטח ללא ניתוח לעומק.

משך ביניים: משכים או מחזורים שאורכם 10-50 שנה- מאפיינים את המתרחש **בהיסטוריה כלכלית**.

משך ארוך: היסטוריה העוסקת בשינויים **בתחום הגיאוגרפיה, החברה והתרבות** – תהליכי שינוי ארוכים שלעיתים כרוכים בשינוי **יסודי באורח החיים**. משך ארוך נבחן במבנה פנימי, המגדיר את המציאות ההיסטורית המתפתחת לאיטה בזמן.

מטלה. קראו את הטקסט המסביר מדוע פרצה המהפכה הצרפתית ובצעו את המטלות הבאות:

1. זהו משכים קצרים, ביניים וארוכים לפי ההבחנה של פארנן ברודל.
2. שרטטו על ציר זמן 3 המשכים השונים בצבעים שונים.
3. לפי דעתכם, מהו המשך שהשפיע ביותר?

הסיבות לפרוץ המהפכה הצרפתית

גורמים רבים הביאו להתפרצות. ראשית יש לקחת בחשבון את צמיחתה של תנועת ההשכלה והתפתחות רעיונותיה: שוויון בין בני אדם ובין המעמדות, קיומן של זכויות טבעיות (הזכות לחיים ולביטחון והזכות לחירות), הפרדת רשויות ועוד. תנועת ההשכלה ורעיונותיה היוו גורם מדרבן לרצון להשיג שינוי לאור המצב הקיים. כמו כן, צרפתים רבים השתתפו במלחמת העצמאות של ארצות-הברית וספגו את רוח המהפכה האמריקאית. ניצחון המורדים ביבשת אמריקה ועצמאות ארה"ב היו הוכחה לאפשרות של מימוש רעיונות ההשכלה.

יש לציין כי בצרפת של סוף המאה ה-18 היה חוסר שוויון וחוסר צדק בין המעמדות. ערב המהפכה, החברה בצרפת הייתה מחולקת לשלושה מעמדות: הכמורה, האצולה ו"המעמד השלישי". הזכויות והחובות של כל אדם נקבעו על פי מעמדו. למשל, המעמדות העליונים (הכמורה והאצולה) היו פטורים מתשלום מיסים, לעומת המעמד השלישי שחויב לשלם. המעמדות העליונים נהנו מייצוג פוליטי, לעומת המעמד השלישי שהיה נטול ייצוג. במילים אחרות: המעמדות העליונים נהנו מזכויות-יתר.

הרכוש והמקצועות המכובדים היו מרוכזים בידי האצולה והכמורה, בעוד שהמעמד השלישי היה מנותק כמעט לגמרי מעמדות כוח והשפעה. היה קושי באפשרות להתקדם למעמד חברתי גבוה יותר ורק בורגנים עשירים מאוד הצליחו לקנות מהמלך את תואר אצולה מסוים.

בצרפת היה גירעון בתקציב אשר נבע משיטות כלכליות מיושנות שלא התפתחו הרבה מאז ימי – הביניים. ההוצאות הממשלתיות היו גדולות ולזה תרם גם מלחמת שבע השנים נגד אנגליה שהסתיימה ב-1783.

כמו כן היה בזבוז בחצר המלוכה בעקבות הוצאות עתק. כגון, הוצאות על בניית ארמונות פאר, נשפים, בגדים ראוווניים ועוד. צרפת הייתה שרויה במשבר כלכלי מתמשך שהחריף בשנים 1786 – 1789. אלה היו שנות בצורת שגרמו לעליה במחיר הלחם ולרעב בקרב האיכרים. היו מרידות איכרים בערי שדה והמונים נהרו לעיר לחפש פרנסה. המלך חשב להטיל מיסים חדשים על האצולה, אך לא הצליח בכך.

המלך לואי 16 היה מלך בעל אופי חלש. הוא לא היה מסוגל לספק תשובות לתביעות של המעמד השלישי ולהעניק לו השפעה פוליטית. זה היה הורס את המבנה המסורתי של הזכויות.

בשל כל אלה פרצה המהפכה הצרפתית ביולי 1789.